

Muhasebe Eğitimi Alan Lisans Öğrencilerinin Bilgi ve İletişim Teknolojilerine Yönelik Tutumları

Erhan GÜNEŞ¹, Murat YÜKSEL², H. Pınar KAYA³

Geliş Tarihi: 12.12.2016

Kabul Ediliş Tarihi: 22.04.2017

ÖZ

Bu araştırma kapsamında lisans öğrencilerinin Bilgi ve İletişim Teknolojilerini (BİT) kullanmalarına yönelik tutumlarının belirlenmesi ve cinsiyet, bölüm, internete ulaşma olanağı, internet kullanma süresi ve kişisel bilgisayar sahipliği açısından incelenmesi amaçlanmıştır. Tarama modeline göre yürütülen bu çalışmada muhasebe eğitimi alan 496 öğrenciden elde edilen veriler kullanılmıştır. Veri toplama araçları olarak BİT'e Yönelik Tutum Ölçeği ve araştırmacılar tarafından geliştirilen öğrenci bilgi formu kullanılmıştır. Bulgular öğrencilerin BİT'e yönelik tutumlarının okudukları bölümlere göre anlamlı düzeyde değişmediğini göstermiştir. Bununla birlikte öğrencilerin tutumları; cinsiyet, kendilerine ait bilgisayar olup olmaması, internet erişim imkanı ve internet kullanım süreleri açısından anlamlı farklılık göstermektedir. Araştırma sonuçları muhasebe eğitimi alan ve gelecekte mesleklerinde BİT'ten sıklıkla yararlanacak öğrencilerin tutumlarını ortaya koymuş ve eğitim süreçlerinde onlara sunulan BİT olanakları hakkında öneriler ileri sürmüştür.

Anahtar kelimeler: BİT, muhasebe, eğitim, tutum.

Attitudes of Undergraduate Students Taking Accounting Course towards ICT

ABSTRACT

This study aimed to find out attitudes of undergraduate students, taking Accounting course, towards ICT and to examine their attitudes in terms of gender, department, opportunity of internet access, time spent on the internet and ownership of a computer. The study was conducted as a survey. The data were gathered from 496 students using the ICT attitude scale and the student information form. According to the findings of the study, there was not a significant difference between attitudes of students towards ICT according to their departments. On the other hand, it was observed that students' attitudes showed significant difference in terms of gender, opportunity of internet access, time spent on the internet and ownership of a computer. Results presented the attitudes of students, who would probably make use of ICT after graduation in their business, towards ICT. In addition, results pointed out the requirement of enhancing ICT opportunities.

Keywords: ICT, accounting, education, attitude.

¹ Yrd.Doç. Dr., Ahi Evran Üniversitesi, guneserhan@gmail.com

² Yrd.Doç.Dr., Ahi Evran Üniversitesi, muratyuksel40@gmail.com

³ Yrd.Doç.Dr., Ahi Evran Üniversitesi, pkaya@ahievran.edu.tr

GİRİŞ

Bilgi ve teknoloji çağı olan 21. yüzyılda, Bilgi ve İletişim Teknolojilerinde (BİT) yaşanan gelişmeler eğitim-öğretimle ilgili süreçlerde birtakım değişikliklere sebep olmuştur. Bu değişim, eğitim-öğretim araçları, öğrencilerin ders dinleme, not tutma ve ödev yapma alışkanlıkları, başarı ölçme ve değerlendirme gibi birçok konuda etkisini göstermiştir. Eğitim sistemlerinin gelişen teknolojinin gerisinde kalmasının zaman kaybı olduğunun düşünülmesi (Civan ve Yıldız, 2013) sebebiyle, geleneksel ders anlatma ve dinleme yöntemleri, günümüzde yerini bilgisayar teknolojilerinin sağladığı daha pratik yöntemlere bırakmaya başlamıştır. Bir taraftan eğitim-öğretim kurumları bilgisayar kullanımı için fiziksel altyapıyı oluşturmakta, diğer taraftan öğretim elemanları ve öğrenciler teknoloji kullanımı konusunda kendilerini geliştirmektedirler.

BİT, bilgiye ulaşılmasını ve bilginin oluşturulmasını sağlayan çeşitli görsel, işitsel, basılı ve yazılı araçlar olarak tanımlanabilir (Çavaş, Kışla ve Twining, 2004). Diğer bir ifade ile BİT donanım, yazılım ve iletişim olanaklarının bir birleşimidir. Söz konusu eğitim olduğunda, BİT'in yalnızca donanım ve yazılımlarla ifade edilmesi yetersiz kalmaktadır. Öğretmen ve öğrencilerin gerekli bilgi, beceri ve yeterlilikleri de bu kavramın içerisinde (Zuppo, 2012). Eğitimde BİT kullanımı hiç şüphesiz birçok fayda sağlamaktadır. Bu bağlamda en temel faydalar aşağıdaki gibi sıralanabilir (Abiodun ve Tiamiyu, 2012; Kutlu ve Öztürk, 2015; Karasioğlu ve Duman, 2011);

- Öğrencileri sadece dinleme ve hatırlamadan ziyade araştırmaya ve keşfetmeye yöneltir, farklı öğrenme yollarını aramaya teşvik eder.
- Dersin anlaşılmasını kolaylaştırarak, öğrencilerin analitik düşünme yeteneğini geliştirir.
- Öğrencilerin gerçek hayatın problemlerine uygun ve daha az soyut bilgilerle donatılmasına yardımcı olur.
- Bilgisayar destekli öğrenme, öğrenciler - öğretim elemanları - uzmanlar arasındaki etkileşimi ve işbirliğini teşvik eder.
- Teorik olarak verilen eğitimin pratiğe aktarılmasına ve öğrenmenin kalıcı hale gelmesine katkı sağlar.
- Mevcut bilgilerin daha etkin, verimli ve faydalı bir şekilde kullanımını teşvik eder.

BİT kullanımının kaçınılmaz olduğu alanlardan biri de muhasebedir. Muhasebenin toplum ve ticaret hayatında yasal kimlik kazanıp, etkili hale gelmesinde bilgi teknolojisi alanlarında yaşanan değişimlerin katkısı vardır (Ayboğa, 2003, 327). Muhasebe, işletmelerin mali nitelikteki işlemlerini kaydeden, sınıflandıran, analiz eden ve yorumlayan bir bilim dalıdır. BİT kullanımının yaygın olmadığı dönemlerde, muhasebeciler işletmelere ait kayıtları ilgili defterlere elle kaydetmekte, dönem sonunda finansal tabloları düzenlemek ve bilanço eşitliğini sağlamak için oldukça fazla zaman ve emek harcamaktaydılar. Ancak günümüzde bilgisayar programları sayesinde bu iş ve

işlemler çok kolay ve rahat bir şekilde yapılabilmektedir. Üniversitelerde de muhasebe dersi bulunan bölümlerde okuyan öğrenciler bilgisayar teknolojisini kullanarak, sanal işletmeler kurmakta ve bunlara ilişkin mali işlemleri uygulamalı bir şekilde öğrenebilme imkanına sahip olabilmektedirler. Böylece muhasebe eğitimi önceden olduğu gibi teori düzeyinde kalmamakta, öğrenciler teorik bilgilerini uygulamaya geçirme fırsatı yakalamaktadırlar. Bu durum da, mezun olan öğrencilerin kalitesini ve niteliğini artırıcı bir etki yapmaktadır. Sürmeli (2007) muhasebecilerin sahip olması gereken özellikleri sıralarken onların BİT konusunda da yeterli bilgi ve beceriye sahip olacak şekilde yetiştirilmeleri gerektiğine vurgu yapmaktadır. Bu vurgu günümüz muhasebe işlemlerinin bu tür bilgi ve becerileri gerektirdiğine açıkça işaret etmektedir. 20. yüzyılın ortalarından önceki dönemlerde muhasebe eğitiminde kullanılan teknoloji, “tebeşir ve konuşma” ikilisinden daha fazla bir şeyden oluşmamaktadır (Abiodun ve Tiamiyu, 2012). Geleneksel muhasebe öğretiminde genellikle sınıf ortamı, ders kaynakları, ders programı vb. sınırlandırıcı unsurlar söz konusudur. Sürmeli’ye (2007) göre bu tür öğretim ortamlarında öğrenciler kendilerine sunulan içeriği alırlar ve öğrenme sürecinde pasifler. Öğretim elemanı merkezli bir ders anlatımı benimsenmekte ve öğrenci anlatılanları genellikle defterine not almaktadır. Ödev yaparken ise öğrenciler hem kaynak bulmada hem de buldukları kaynakları özetleyip onlardan çıkarımlar yapmakta büyük zorluklar çekmekte ve bunlar için oldukça zaman harcamaktadır. Mesleki dersler genellikle teorik çerçevede anlatılmakta, öğrenci teorik bilgiyi pratik ile bütünleştiremeyerek mezun olmaktadır. Ancak BİT sayesinde günümüzde, hem öğretim elemanları dersi daha modern tekniklerle uygulama yaptıracak şekilde anlatabilmektedirler hem de öğrenciler not tutma ve ödev yapmanın zorluklarından kurtulabilme imkanına sahiptirler.

İşletmelerin günümüzde, lisans eğitiminde çağdaş eğitim yöntemleri kullanılarak gereken yeterlikleri kazanacak şekilde yetiştirilmiş mezunlara ihtiyaç duyduğu söylenebilir. (Hatunoğlu, 2006a). Öğrencilerin çağın gerektirdiği bilgi ve donanımına sahip olabilmeleri, BİT kullanma becerileriyle doğru orantılıdır. Ancak bazı öğrencilerin, bilgisayar ve buna bağlı teknoloji kullanımına direnç gösterdikleri, BİT ile ilgili gelişmeleri yakından takip etmedikleri ve bilgisayar kullanmayı sevmedikleri gözlenmektedir. Etkili ve verimli bir eğitim için BİT çok gerekli ve kaçınılmaz olsa da öğrencilerin BİT’e karşı tutumu da bir o kadar önemlidir.

Çalışmanın amacı, muhasebe öğrenen lisans öğrencilerinin BİT kullanma imkanlarını da göz önünde bulundurarak BİT’e yönelik tutumlarını ortaya çıkarmak ve daha iyi bir eğitim-öğretim için izlenmesi gereken yolu belirlemeye katkı sağlamaktır. Çalışmanın amacı çerçevesinde aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır:

1. Öğrencilerin BİT’e yönelik tutum düzeyi nedir?
2. Öğrencilerin BİT’e yönelik tutum düzeyi cinsiyete göre bir farklılık göstermekte midir?

3. Öğrencilerin BİT'e yönelik tutum düzeyi öğrenim gördükleri bölüme göre bir farklılık göstermekte midir?
4. Öğrencilerin BİT'e yönelik tutum düzeyi kişisel bilgisayar sahipliğine göre bir farklılık göstermekte midir?
5. Öğrencilerin BİT'e yönelik tutum düzeyi internet erişim imkânına göre bir farklılık göstermekte midir?
6. Öğrencilerin BİT'e yönelik tutum düzeyi internet kullanım süresine göre bir farklılık göstermekte midir?

İlgili Araştırmalar

Bireylerin bilgi teknolojisinin gelişimi ve kullanımına yönelik tutum ve davranışları, BİT kullanımının en belirleyici unsurudur (Özer, Özcan ve Aktaş, 2010). Bu sebeple, bilgi teknolojisinde yaşanan yeniliklerin eğitim sistemine dahil edilmesi noktasında öğrencilerin BİT'e yönelik olumlu tutumlarının payı büyüktür. Literatürde, öğrencilerin BİT'e yönelik tutum ve davranışlarını tespit etmek amacıyla yapılmış bazı çalışmalara ilişkin özet bilgiler aşağıda sunulmuştur:

Serçemeli, Kurnaz ve Özcan (2015), işletme bölümü öğrencilerinin muhasebe eğitiminde geleneksel yöntemlerin bilgi teknolojileri ve web tabanlı eğitim yöntemleri ile desteklenmesine olumlu baktıklarını belirlemişlerdir. Ayrıca öğrencilerin yaklaşık yarısının derslerini akıllı telefonda da takip edebilmeyi istedikleri ortaya çıkmıştır.

Tuğay (2014), muhasebe dersi alan öğrencilerin özellikle teknolojiyi kullanan ve öğretmeyi pekiştiren öğretim elemanlarını derslerinde görmek istediklerini, öğretim elemanının eğitim öğretim kalitesini etkileyen en önemli unsur olduğunu belirlemiştir.

Bahar ve Kaya (2013), dört üniversiteye bağlı meslek yüksekokulu öğrencilerinin BİT'e yönelik tutumları ile kayıtlı oldukları program, cinsiyetleri ve internete bağlanma sıklıkları arasında anlamlı ilişki olduğunu tespit etmişlerdir. Bayan olan, bilgisayarı olmayan ve BİT'e erişim imkanı düşük olan öğrencilerin bilgisayar teknolojilerine yönelik daha yüksek kaygı taşıdıkları saptanmıştır.

Tekindal, Ertekin ve Tekindal (2010), meslek lisesi öğrencilerinin bilgisayara yönelik genel tutumlarının olumlu olduğunu tespit ettikleri çalışmada ayrıca bölüm, cinsiyet, bilgisayara sahip olma, ailede internet ve bilgisayar bilen birinin olması ile öğrencilerin bilgisayara yönelik tutumları arasında anlamlı bir farklılık bulunamamıştır.

Jebeile ve Abeysekera (2010), Avustralya'da lisans öğrencilerine yönelik muhasebeye giriş kursunda interaktif çevrimiçi bilgisayar destekli eğitim modülünün başlatılmasını değerlendirmek amaçlı yaptıkları çalışma sonucunda, nakit akım tablosu düzenlemekte zorluk yaşayan öğrencilerin büyük bir

çoğunluğunun bu modülü kullanarak yaptıkları hataları görme imkanına sahip olacakları ve böylece daha kolay tablo düzenleyecekleri yargısına ulaşmışlardır.

Seyrek (2009), yaptığı çalışmada, işletme bölümü öğrencilerinin çoğunun bilgisayar sahibi olduğunu ve BİT'e erişim imkanlarının iyi düzeyde olduğunu ancak öğrencilerin kendilerini bu konuda yeterli görmediklerini saptamıştır. BİT'e yönelik daha yüksek kaygı taşıyanların bayan, bilgisayarı olmayan, bilgi teknolojilerine erişim olanakları düşük olan öğrenciler olduğu ortaya çıkmıştır. Farklı sınıflardaki öğrencilerin BİT tutumları ve yeterliliklerinin farklı olduğu ve üst sınıflardaki öğrencilerin bu konuda becerilerinin daha iyi olduğu çalışmada ulaşılan diğer sonuçlardır.

Çankaya ve Dinç (2009), İktisat bölümünde muhasebe dersleri powerpoint ya da klasik yöntemle anlatılan öğrenciler arasında akademik başarı, algı ve yargı açısından istatistiki olarak anlamlı farklılık bulmuşlardır. Çalışmada, powerpoint ile ders gören öğrencilerin daha başarılı oldukları belirlenmiştir.

Yıldırım ve Bahar (2008), meslek yüksekokulunun muhasebe ve eğitim fakültesinin sınıf öğretmenliği programına kayıtlı öğrencilerin internete karşı tutumlarını analiz ettikleri çalışmada, öğrencilerin internet tutumlarının cinsiyete göre değişmediğini tespit etmişlerdir.

Köse, Gencer ve Gezer (2007), meslek yüksekokuluna yeni kayıt yaptıran öğrencilerin bilgisayar ve internet kullanımına yönelik olumlu tutuma sahip olduklarını, ayrıca erkek, bilgisayar sahibi ve internet erişimi olan öğrencilerin BİT'e yönelik daha olumlu tutum sergilediklerini tespit etmişlerdir.

Marriott, Marriott ve Selwyn (2004), İngiltere'de bulunan 2 üniversitede muhasebe eğitimi alan lisans öğrencilerinin muhasebe eğitimlerinde BİT kullanma eğilimlerini ölçmek amacıyla yaptıkları çalışma sonucunda, lisans öğrencilerinin muhasebe dersleri ile ilgili konularda internet ve e-postayı yaygın olarak kullanma eğiliminde olduklarını ancak geleneksel sınıf ortamında dağıtılan öğretici formlara ve çevrimiçi öğretilere isteksiz olduklarını tespit etmişlerdir.

Literatürde, Türkiye'de verilen muhasebe eğitiminde teknolojik olanakların yeterince kullanılmadığını gösteren çalışmalar da yer almaktadır. Yapılan çalışmalara ilişkin özet bilgiler şunlardır:

Otlu, Durmuş ve Solak (2012) muhasebe ve vergi bölümündeki öğrencilerin muhasebe eğitimine ve bölümün geleceğine yönelik bakış açılarını değerlendirdikleri çalışmada, öğrencilerin %60'a yakını muhasebe derslerinde teknolojik olanaklardan yeterince yararlanılmadığını beyan etmiştir.

Hatunoğlu (2006a) 23 devlet ve 7 vakıf üniversitesinin işletme ve iktisat bölümleri öğrencileri üzerinde yapmış olduğu çalışmada, üniversitelerde verilen

muhasabe eğitiminin mevcut durumu, olması gereken düzeyi, değişim gerekliliği ve teknolojinin kullanılma düzeyini araştırmıştır. Çalışma sonucunda; derslerin bilgisayar uygulamalı yapılamadığı, çoğunlukla derslerin bilgisayar uygulamalı işlenmesinin öğrenciler tarafından olumlu karşılandığı, muhasabe derslerinin anlaşılmasında BİT'in faydalı olacağına öğrencilerin tamamına yakınının katıldığı tespit edilmiştir.

Kalmış ve Yılmaz (2004) Türkiye'deki 30 üniversitenin muhasabe eğitimi veren fakültelerinde muhasabe eğitiminin durumunu tespit etmek ve daha kaliteli bir muhasabe eğitimi için yapılması gerekenleri ortaya koymak amacıyla yaptıkları çalışmada, lisans seviyesinde BİT'e ilişkin eğitim ve uygulamanın yeterli düzeyde olmadığını, derslerde genelde tahta kullanıldığını ve teknolojik imkanlardan çok fazla yararlanılmadığını tespit etmişlerdir.

Pelgrum (2001), 26 ülkede yaptığı eğitim değerlendirmesi sonucunda, eğitimde BİT entegrasyonu önündeki en önemli engellerin; bilgisayar sayısının yetersizliği, öğretim elemanlarının bilgi/beceri eksikliği, eğitimde entegrasyon zorluğu, bilgisayar zaman planlaması, yetersiz bilgisayar donanımları, yazılım kopyalarının yeterli olmaması, öğretim elemanlarının zaman yetersizliği, yetersiz eş zamanlı erişim, gözetim personelinin yetersizliği, teknik yardım eksikliği, güncelliğini yitirmiş yerel okul ağı olduğunu tespit etmiştir.

Muhasebe eğitiminde bilgi teknolojileri kullanımına yönelik öğretim elemanlarının, muhasabe meslek mensuplarının ve öğretmenlerin tutumları ve yeterlilikleri de büyük önem taşımaktadır. Literatürde, öğretim elemanlarının ders işlemedeki tutum ve davranışları ile ders işleme tekniklerinin ve eğitim kurumunun fiziki şartlarının lisans düzeyinde muhasabe eğitimi alan işletme bölümü öğrencilerinin başarılarını etkileyen faktörler arasında olduğunu tespit eden çalışmalar yer almaktadır (Erol ve Erkan, 2008). Yapılan bir diğer çalışmada Arsoy, Bora ve Selimoğlu (2014) muhasabe meslek mensuplarına ve muhasabe dersi veren akademisyenlere göre muhasabe eğitiminde kullanılması gereken eğitim tekniklerinin sırasıyla örnek olay, bilgi analizi tekniği ve teknolojinin kullanıma dayalı ödevler olduğu tespit edilmiştir. 23 devlet ve 7 vakıf üniversitesinin İşletme bölümleri öğretim elemanları üzerinde yapılmış olan başka bir çalışmada, öğretim elemanlarının %95'inin "*bilgi teknolojisi aracı kullanımının dersin öğrenciler tarafından anlaşılmasını ve öğrencilerin iş bulmasını kolaylaştıracağı*" görüşüne katıldıkları saptanmıştır (Hatunoğlu, 2006b).

Ayrıca, Cüre ve Özdener (2008) yaptıkları çalışma sonucunda, öğretmenlerin BİT'in eğitimde kullanımına yönelik genel tutumlarının olumlu olduğunu ancak BİT uygulamaları konusunda önemli eksiklerinin bulunduğunu tespit etmişlerdir. BİT'in öğrenmeyi kolaylaştırdığı, öğrenci ve öğretmen başarısını artırdığı ve öğretimin daha etkili olmasını sağladığı çalışmada ulaşılan bir diğer bulgudur.

YÖNTEM

Araştırmada çalışma grubundaki öğrencilerin çeşitli değişkenler açısından kendi aralarında nasıl bir dağılım gösterdiklerini ve gruplar arası farklılıkları ortaya çıkarmak amacıyla betimsel araştırma yöntemlerinden tarama modeli kullanılmıştır (Fraenkel, Wallen ve Hyun, 2012).

Çalışma Grubu

Bu araştırma, Ahi Evran Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi'nde kayıtlı olan 580 öğrenci içerisinde, gönüllü olarak ölçek ve öğrenci bilgi formunu dolduran 496 öğrenciden elde edilen verilerin analizi yapılarak gerçekleştirilmiştir. Çalışma grubundaki öğrenciler İşletme ve İktisat bölümlerinden Muhasebe dersini alan öğrencilerdir.

Veri Toplama Araçları

Öğrencilerin BİT tutumlarını ölçmek amacıyla Günbatır (2014) tarafından geliştirilen Bilgi ve İletişim Teknolojilerine Yönelik Tutum Ölçeği ve yazarlar tarafından geliştirilen kişisel bilgi formu kullanılmıştır. Günbatır (2014) tarafından yapılan çalışmanın amacı; lisans öğrenimi gören öğrencilerin BİT'e yönelik tutumlarını belirleyebilecek bir tutum ölçeğinin geliştirilmesidir. Ölçekte toplam 23 madde, bilişsel, duyuşsal ve davranışsal olmak üzere üç boyut ve genel BİT eğilimi, sanal ortamda bilgiye erişim, bilgisayar donanımı, yazılım kullanımı ve sanal ortamda iletişim olmak üzere beş faktör bulunmaktadır. Maddelerin cevaplanmasında beşli Likert tipi derecelendirme kullanılmış ve her bir madde için; “hiç katılmam (1)”, “katılmam (2)”, “kararsızım (3)”, “katılıyorum (4)” ve “tamamen katılıyorum (5)” seçenekleri sunulmuştur.

Öğrencilerle ilgili demografik bilgilerin toplanması için araştırmacılar tarafından hazırlanan öğrenci bilgi formu kullanılmıştır.

Verilerin Analizi

Araştırma kapsamında elde edilen veriler SPSS (The Statistical Package for The Social Sciences) paket programı kullanılarak çözümlenmiş ve tüm hipotezler 0.95 güven düzeyinde test edilmiştir. Verilerin analizinde araştırma sorularına göre betimsel istatistikler, ilişkisiz örneklem için t-testi ve ilişkisiz örneklem için tek faktörlü varyans analizi kullanılmıştır.

BULGULAR

Yapılan analizler sonucunda elde edilen bulgular aşağıda sırasıyla verilmiştir.

Öğrencilerin bilgi iletişim teknolojilerine olan tutum düzeyine yönelik bulgular: “BİT Tutum Ölçeğini” dolduran öğrencilerin ölçekten almış oldukları toplam puanların aritmetik ortalaması 84,74 olarak bulunmuştur. Ölçekten alınabilecek en yüksek puanın 115 olduğu dikkate alındığında öğrencilerin genel olarak BİT'e yönelik tutumlarının olumlu olduğu söylenebilir.

Öğrencilerin cinsiyete göre dağılımlarına yönelik bulgular:

Çalışmaya katılan öğrencilerin cinsiyete göre dağılımları Tablo 1’de verilmiştir.

Tablo 1. Öğrencilerin Cinsiyete Göre Dağılımları

Cinsiyet	Frekans	Yüzde
Kadın	330	66,5
Erkek	166	33,5
Toplam	496	100,0

Tablo 1’e göre “BİT Tutum Ölçeğini” dolduran öğrencilerin %66,5’i kadın ve %33,5’i erkektir.

Öğrencilerin yaşa göre dağılımlarına yönelik bulgular:

Çalışmaya katılan öğrencilerin yaşa göre dağılımları Tablo 2’de verilmiştir.

Tablo 2. Öğrencilerin Yaşa Göre Dağılımları

Yaş	Frekans	Yüzde
18-22	431	86,9
22-24	59	11,9
24-28	2	0,4
28 ve üzeri	4	0,8
Toplam	496	100,0

Tablo 2’ye göre “BİT Tutum Ölçeğini” dolduran öğrencilerin %86,9’unun 18-22 yaş aralığında olduğu, %11,9’unun 22-24 yaş aralığında olduğu, %0,4’ünün 24-28 yaş aralığında olduğu ve %0,8’inin 28 yaş üzeri olduğu tespit edilmiştir.

Öğrencilerin öğrenim gördükleri bölüme göre dağılımlarına yönelik bulgular:

Çalışmaya katılan öğrencilerin öğrenim gördükleri bölümlere göre dağılımları Tablo 3’te verilmiştir.

Tablo 3. Öğrencilerin Bölümlerine Göre Dağılımları

Bölüm	Frekans	Yüzde
İktisat	286	57,7
İşletme	210	42,3
Toplam	496	100,0

Tablo 3'e göre "BİT Tutum Ölçeğini" dolduran öğrencilerin %57,7'sinin İktisat bölümünde, %42,3'ünün ise İşletme bölümünde öğrenim gördükleri tespit edilmiştir.

Öğrencilerin kendilerine ait bilgisayarlarının olma durumuna göre dağılımlarına yönelik bulgular:

Çalışmaya katılan öğrencilerin kendilerine ait bilgisayarlarının olma durumuna göre dağılımları Tablo 4'te verilmiştir.

Tablo 4. Öğrencilerin Kendilerine Ait Bilgisayarlarının Olma Durumuna Göre Dağılımları

Bilgisayar	Frekans	Yüzde
Var	314	63,31
Yok	179	36,08
Belirtilmemiş	3	0,61
Toplam	496	100,0

Tablo 4'e göre "BİT Tutum Ölçeğini" dolduran öğrencilerin %63,31'inin kendisine ait bilgisayarının olduğu, %36,08'inin ise kendisine ait bilgisayarının olmadığı tespit edilmiştir.

Öğrencilerin internet erişim imkanlarına göre dağılımlarına yönelik bulgular:

Çalışmaya katılan öğrencilerin internet erişim imkanlarına göre dağılımları Tablo 5'te verilmiştir.

Tablo 5. Öğrencilerin İnternet Erişim İmkanlarına Göre Dağılımları

İnternet Erişim İmkânı	Frekans	Yüzde
Var	420	84,7
Yok	76	15,3
Toplam	496	100,0

Tablo 5'e göre "BİT Tutum Ölçeğini" dolduran öğrencilerin %84,7'sinin kaldığı yerde internet erişim imkanının olduğu, %15,3'ünün ise kaldığı yerde internet erişim imkanının olmadığı tespit edilmiştir.

Öğrencilerin internet kullanım süresine göre dağılımlarına yönelik bulgular:

Çalışmaya katılan öğrencilerin internet kullanım süresine göre dağılımları Tablo 6'da verilmiştir.

Tablo 6. Öğrencilerin İnternet Kullanım Süresine Göre Dağılımları

Haftalık İnternet Kullanımı (saat)	Frekans	Yüzde
0-3	122	24,6
3-6	143	28,8
6-9	74	14,9
9 ve üzeri	157	31,7
Toplam	496	100,0

Tablo 6'ya göre öğrencilerin %24,6'sının haftada 0-3 saat internet kullandığı, %28,8'inin haftada 3-6 saat internet kullandığı, %14,9'unun haftada 6-9 saat internet kullandığı, %31,7'sinin ise haftada 9 saat ve üzeri internet kullandığı tespit edilmiştir.

“Öğrencilerin BİT'e yönelik tutum düzeyi cinsiyete göre bir farklılık göstermekte midir?” sorusuna ait bulgular:

Cinsiyete göre BİT kullanımına yönelik tutum puanı t-testi sonuçları Tablo 7'de verilmiştir.

Tablo 7. Cinsiyete Göre BİT Kullanımına Yönelik Tutum Puanı T-Testi Sonuçları

Cinsiyet	N	$\bar{X}$	S	SD	t	p
Kadın	330	83.30	10.37	494	3.89	.00
Erkek	166	87.58	13.60			

Analiz sonuçlarına göre öğrencilerin BİT kullanımına yönelik tutumları, ilişkisiz örneklem için t-testi kullanılarak elde edilen bulgulara göre, cinsiyete göre anlamlı bir farklılık göstermektedir [$t(494)= 3.89, p < .01$]. Erkek öğrencilerin ($\bar{X}=87.58$) bayan öğrencilere ($\bar{X}=83.30$) göre BİT kullanımına yönelik daha olumlu tutuma sahip oldukları söylenebilir.

“Öğrencilerin BİT'e yönelik tutum düzeyi öğrenim gördükleri bölüme göre bir farklılık göstermekte midir?” sorusuna ait bulgular:

Öğrencilerin okudukları bölüme göre BİT kullanımına yönelik tutum puanı t-testi sonuçları Tablo 8'de verilmiştir.

Tablo 8. Bölüme Göre BİT Kullanımına Yönelik Tutum Puanı T-Testi Sonuçları

Bölüm	N	$\bar{X}$	S	SD	t	p
İktisat	286	85.12	11.31	494	.84	.39
İşletme	210	84.21	12.26			

Analiz sonuçlarına göre öğrencilerin BİT kullanımına yönelik tutumları, bölüme göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir [$t(494)= .84, p > .01$]. Öğrencilerin

BİT kullanımına yönelik tutumları, öğrenim gördükleri bölüme göre değişmemektedir.

“Öğrencilerin BİT’e yönelik tutum düzeyi kişisel bilgisayar sahipliğine göre bir farklılık göstermekte midir?” sorusuna ait bulgular:

Öğrencilerin kendilerine ait bilgisayarlarının olup olmasına göre BİT kullanımına yönelik tutum puanı t-testi sonuçları Tablo 9’de verilmiştir.

Tablo 9. *Bilgisayar Durumuna Göre BİT Kullanımına Yönelik Tutum Puanı T-Testi Sonuçları*

Bilgisayar Durumu	N	$\bar{X}$	S	SD	t	p
Var	314	86.57	12.23	491	4.76	.00
Yok	179	81.44	10.06			

Analiz sonuçlarına göre öğrencilerin BİT kullanımına yönelik tutumları, kendilerine ait bir bilgisayarlarının olup olmaması durumuna göre anlamlı bir farklılık göstermektedir [t(491)= 4.76, p< .01]. Kendisine ait bir bilgisayarı olan öğrencilerin BİT kullanımına yönelik tutumları ($\bar{X}$ =86.57) olmayanlara ($\bar{X}$ =81.44) göre daha olumlu olarak bulunmuştur.

“Öğrencilerin BİT’e yönelik tutum düzeyi internet erişim imkanına göre bir farklılık göstermekte midir?” sorusuna ait bulgular:

Öğrencilerin internet erişim imkanının olup olmasına göre BİT kullanımına yönelik tutum puanı t-testi sonuçları Tablo 10’da verilmiştir.

Tablo 10. *İnternet Erişim İmkânına Göre BİT Kullanımına Yönelik Tutum Puanı T-Testi Sonuçları*

İnternet Erişim İmkânı	N	$\bar{X}$	S	sd	t	p
Var	420	85.21	11.76	494	2.12	.03
Yok	76	82.12	11.16			

Analiz sonuçlarına göre öğrencilerin BİT kullanımına yönelik tutumları, internet erişim imkanının olup olmaması durumuna göre anlamlı bir farklılık göstermektedir [t(494)= 2.12, p< .05]. İnternet erişim imkanı olan öğrencilerin BİT kullanımına yönelik tutumları ($\bar{X}$ =85.21) olmayanlara ($\bar{X}$ =82.12) göre daha olumlu olarak bulunmuştur.

“Öğrencilerin BİT’e yönelik tutum düzeyi internet kullanım süresine göre bir farklılık göstermekte midir?” sorusuna ait bulgular:

İnternet kullanım süresine göre BİT kullanımına yönelik tutum puanı ANOVA sonuçları Tablo 11’de verilmiştir.

Tablo 11. *İnternet Kullanım Süresine Göre BİT Kullanımına Yönelik Tutum Puanı ANOVA Sonuçları*

Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Sd	Kareler Ort.	F	p	Anlamlı Fark
Guruplararası	2274.19	3	758.06	5.67	.001	1-3, 1-4
Guruplarıçi	65720.20	492	133.57			
Toplam	67994.40	495				

Analiz sonuçlarına göre, internet kullanım süresine göre BİT kullanımına yönelik tutum anlamlı bir farklılık göstermektedir [F=5.67, p<.01]. Bir başka deyişle öğrencilerin BİT kullanımına yönelik tutumları internet kullanım süresine göre değişmektedir. Scheffe testinin sonuçları, haftada 6-9 saat internet kullananların ($\bar{X}$ =87.00) ve 9 saat üzeri internet kullananların ($\bar{X}$ =86.66), haftada 0-3 saat internet kullananlara ($\bar{X}$ =79.25) göre BİT kullanımına yönelik tutumlarının daha olumlu olduğunu göstermektedir. Bu sonuçlara göre internet kullanım süresi yüksek olan öğrenciler BİT kullanımına yönelik daha olumlu tutuma sahiptirler denilebilir.

TARTIŞMA ve SONUÇ

Çalışma grubundaki öğrencilerin BİT’e yönelik tutum ölçeğinden aldıkları puanlar, öğrencilerin BİT’e yönelik genel olarak olumlu tutuma sahip olduklarını göstermektedir. Aynı zamanda bulgular öğrencilerin tutumlarının; bölümler arasında anlamlı düzeyde değişmediğini, diğer değişkenler olan cinsiyet, kendilerine ait bilgisayar sahipliği, internet erişim imkanı, internet kullanım süresi açısından ise anlamlı düzeyde değiştiğini göstermektedir.

Yapılan çalışmada, kendine ait şahsi bilgisayarı ve internet erişim imkanı olan öğrencilerin bilgi ve iletişim teknolojilerine karşı tutumlarının daha olumlu olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Ulaşılan bu sonuç dikkate alındığında, BİT’in derslerde kullanımından daha fazla verim elde edilebilmesi için üniversitelerde öğrencilere sunulan teknolojik imkanların artırılması gerekmektedir. İçinde bulunduğumuz bilgi çağında üniversite düzeyinde öğrenim gören genç nüfusun bilgi ve iletişim teknolojilerine olan yatkınlığı bilinen bir gerçektir. Bu yatkınlık, genelde öğrenciler tarafından sıkıcı bulunan muhasebe derslerine özellikle bilgisayar ve web uygulamaları içeren bilgi ve iletişim teknolojileri daha fazla dahil edilerek derslerin daha çekici ve öğrenci merkezli olması için bir fırsat olarak değerlendirilebilir. Günümüz şartlarında muhasebenin teknolojik imkanlarla desteklendiği gerçeği göz önünde bulundurulduğunda, muhasebe

eğitimi alan öğrencilerin BİT’ den yararlanılarak eğitilmeleri ve BİT’e yönelik tutumlarının olumlu olması önem taşımaktadır.

KAYNAKLAR

- Abiodun B. Y. & Tihamiyu R. (2012). *The use of ICT in teaching and learning of accounting education in Nigeria*. 33rd Annual Convention and International Conference of Nigeria Association for Educational Media and Technology, 1-10.
- Arsoy, A.P., Bora, Tuba & Selimoğlu, S. (2014). Muhasebe eğitimindeki bilgi, beceri ve eğitim tekniklerinin gerekliliklerine ilişkin beklentiler: Türkiye’deki akademisyenlere ve meslek mensuplarına yönelik bir araştırma. *Uluslararası Yönetim İktisat ve İşletme Dergisi*, 10(23), 121-136.
- Ayboğa, H. (2003). Globalleşme sürecinde ülkemizde muhasebe mesleği ve meslek mensuplarının eğitimi. *Marmara Üniversitesi İ.İ.B.F. Dergisi*, 18(1), 327.
- Bahar, E. & Kaya F. (2013). Meslek yüksekokulu sosyal programlar öğrencilerinin bilgi teknolojileri kullanımlarına yönelik tutumları. *Yükseköğretim ve Bilim Dergisi*, 3(1), 70-79.
- Civan, M. & Yıldız, F. (2003). Globalleşme sürecinden muhasebe meslek eğitiminin etkilenmesi. 6. Muhasebe Denetimi Sempozyumu, 16-19 Nisan, 6.
- Cüre, F. & Özden, N. (2008). Öğretmenlerin bilgi ve iletişim teknolojileri (BİT) uygulama başarıları ve BİT’e yönelik tutumları. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 34, 41-53.
- Çankaya, F. & Dinç, E. (2009). Powerpoint ve klasik usulde muhasebe eğitimi alan öğrenciler arasındaki farklılıkların tespiti: Karadeniz Teknik Üniversitesinde bir araştırma. *Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 17(1), 28-52.
- Çavaş, B., Kışla, T. & Twining, P. (2004). Eğitimde bilgi ve iletişim teknolojilerinin kullanımına yönelik bir araştırma: dICTatEd yaklaşımı. *Akademik Bilisim*, 4, 11-13.
- Erol, M. & Erkan G. (2008). Lisans düzeyinde muhasebe eğitimi alan öğrencilerin başarılarını etkileyen faktörlerin belirlenmesine yönelik Biga İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi’nde bir araştırma. *KMU İİBF Dergisi*, 14 (1), 1-18.
- Fraenkel, J., Wallen, N. & Hyun, H.H. (2012). *How to design and evaluate research in education* (8th ed.). Boston: McGraw Hill.
- Günbatar, M. S. (2014). Bilgi ve iletişim teknolojilerine yönelik bir tutum ölçeği geliştirme. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi (KEFAD)*, 15 (1), 122.
- Hatunoğlu, Z. (2006a). Muhasebe eğitiminde bilgi teknolojisi kullanımının sunum kalitesine olan etkilerinin tespitine ilişkin bir araştırma. *Muhasebe ve Finansman Dergisi*, 30, 190-200.
- Hatunoğlu, Z. (2006b). Muhasebe öğretim elemanlarının bilgi teknolojilerinden yararlanma oranlarının tespitine ilişkin bir araştırma. *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 15 (1), 171-188.
- Jebeile, S. & Abeysekera I. (2010). The spread of ICT innovation in accounting education. *International Journal of Teaching and Learning in Higher Education*, 22(2), 158-168.
- Kalmış, H. & Yılmaz, B. B. (2004). *Lisans seviyesindeki muhasebe eğitiminin mevcut durumu ve geliştirilmesi için yapılması gereken geliştirmeler*. XXIII. Türkiye Muhasebe Eğitimi Sempozyumu, Antalya, 37-51.

- Karasioğlu, F. & Duman, H. (2011). Meslek yüksekokullarında muhasebe eğitimi ve kalitesi üzerine bir not. *Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 10(1), 170.
- Köse, S., Gencer, A.S. & Gezer, K. (2007). Meslek yüksekokulu öğrencilerinin bilgisayar ve internet kullanımına yönelik tutumları. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 21, 44-54.
- Kutlu, H. A. & Öztürk, S. (2015). Muhasebe eğitiminde “alternatif ölçme ve değerlendirme yöntemleri” üzerine görüşler. *Journal of Accounting, Finance and Auditing Studies*,1(4), 5.
- Marriott, N., Marriott P. & Selwyn N. (2004). Accounting undergraduates’ changing use of ICT and their views on using the internet in higher education – a research note. *Accounting Education*, 13 (1), 117-130.
- Otlu, F., Durmuş A. F. & Solak, B. (2012). Meslek Yüksekokulları Muhasebe ve Vergi bölümlerindeki muhasebe eğitimi ve bölümün geleceği hakkında bir araştırma: Malatya Meslek Yüksekokulu uygulaması. *Muhasebe ve Finansman Dergisi*, 55, 35-50.
- Özer, G., Özcan, M. & Aktaş, S. (2010). Muhasebecilerin bilgi teknolojisi kullanımının teknoloji kabul modeli (TKM) ile incelenmesi. *Yaşar Üniversitesi Dergisi*, 3279.
- Pelgrum, W.J. (2001). Obstacles to the integration of ICT in education: results from a worldwide educational assessment. *Computer & Education*, 37(2), 173.
- Serçemeli, M., Kurnaz, E. & Özcan, M. (2015). Y kuşağı öğrencilerinin muhasebe eğitimine bakışı: Atatürk Üniversitesi İİBF’de bir araştırma. *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 20(1), 261-276.
- Seyrek, İ. H. (2009). İşletme bölümü öğrencilerinin bilgi teknolojilerine yönelik tutumları ve yeterli düzeyleri. *Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 9(2), 387-406.
- Sürmeli F. (2007). Muhasebe eğitiminde e-değişimi yakalamak. *Muhasebe ve Finansman Dergisi*, 33, 28-30.
- Tekindal, B., Ertekin, A. R. & Tekindal, M. A. (2010). Meslek liselerinde eğitim-öğretim gören öğrencilerin bilgisayara yönelik tutumlarının değerlendirilmesi (Yozgat ili Yerköy ilçesi örneği). *Bilişim Teknolojileri Dergisi*, 3 (1), 23-30.
- Tuğay, O. (2014). Muhasebe dersi alan öğrencilerin muhasebe dersine yönelik algıları ve muhasebe öğretim elemanlarından beklentileri üzerine Mehmet Akif Ersoy Üniversitesinde bir araştırma. *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi İİBF Dergisi*, 9(3), 49-68.
- Yıldırım, S. & Bahar, H. H. (2008). Eğitim fakültesi öğrencileri ile meslek yüksekokulu öğrencilerinin internete karşı tutumları (Erzincan Üniversitesi örneği). *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 20, 637-652.
- Zuppo, C. M. (2012). Defining ICT in a boundaryless world: The development of a working hierarchy. *International journal of managing information technology*, 4(3), 13.

SUMMARY

ICT is a contemporary issue which is studied on in almost all disciplines. In education, integrating ICT into teaching-learning processes leads to better outcomes. For this reason educators and researchers have been seeking for strategies and methods for ICT integration considering the subject matter to be learned. Accounting education is one of the disciplines which needs to use ICT because of the current developments in technology and accounting applications to be used in real life settings. Today, almost all institutions and companies are utilizing a variety of software tools regarding accounting in order to manage their business processes easily. For this reason they need employees who have sufficient ICT skills and positive attitudes towards ICT. If an employee has a positive attitude towards ICT, s/he will easily adapt to new technologies. In this point of view, it seems to be important to educate undergraduate students considering the above mentioned issues. Accounting education is provided for undergraduate students from many different departments. Research in accounting education usually mention the importance of ICT. Especially research focusing on accounting education in Turkey indicate that usage of ICT in accounting education in undergraduate programs does not seem to be adequate. Consequently, new technologies and contemporary practical implications should be utilized in accounting education so that graduates will be successful in their professions.

This study aimed to find out attitudes of undergraduate students, taking Accounting course, towards ICT and to examine their attitudes in terms of gender, department, opportunity of internet access, time spent on the internet and ownership of a computer.

Survey method was used in order to find out attitudes of undergraduate students, taking Accounting course, towards ICT. The sample of the study included 496 students from Ahi Evran University Faculty of Economic and Administrative Sciences, departments of Business Administration and Economics.

There were two different data gathering tools one of which was ICT attitude scale, developed by Günbatar (2014), and the other was student information form, developed by authors. Analysis on the dataset of the study were conducted using SPSS (The Statistical Package for The Social Sciences) software. Descriptive statistics, independent samples t-test and ANOVA were utilized according to research questions.

The study focused on examining students' attitudes towards ICT in terms of gender, department, opportunity of internet access, time spent on the internet and ownership of a computer.

According to the findings of the study, there was not a significant difference between attitudes of students towards ICT according to their departments. On the other hand, it was observed that students' attitudes showed significant difference in terms of gender, opportunity of internet access, time spent on the internet and ownership of a computer.

Male students were found to have more positive attitudes towards ICT when compared with female students. Attitudes of students towards ICT did not change according to their departments. Having a personal computer or not also result in a significant difference between attitude scores. In other words, attitudes of students, having a personal computer, towards ICT were found to be more positive than others. The opportunity of internet access was also an effective factor in terms of attitudes. Students who have better internet Access opportunities have more positive attitudes towards ICT. In addition, time spent on the internet was found to be as another important factor in terms of attitude.

This study presented the attitudes of students, who would probably make use of ICT after graduation in their business life, towards ICT.

It can be argued that teaching Accounting needs to be supported by ICT integration. For this reason, focusing on accounting education using ICT in undergraduate programs will lead better ICT skills and positive attitudes. By this way graduates will easily get used to real life business settings. Results of the study pointed out some variables that are closely related with attitudes of students, taking Accounting course; gender, opportunity of internet access, time spent on the internet and ownership of a computer. In addition, results pointed out the requirement of enhancing ICT opportunities for undergraduate students' accounting education.